

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренюк В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

знайомств; пристрасть до азартних онлайн-ігор; нескінченний серфінг сайтами і пошук інформації; пристрасть до комп'ютерних ігор [4].

Спільним для різноманітних даних, отриманих дослідниками, є уявлення про те, що саме в підлітковому середовищі інтернет-залежність набуває найбільшого поширення, оскільки їх особистість є ще не до кінця сформованою, що зумовлює низьку здатність протистояти адиктивним впливам, що робить її їх «мішенню». Було встановлено, що підлітків приваблює в мережі можливість здобувати саме ту інформацію, яку вони хочуть отримати, а не ту, яку їм нав'язують ЗМІ. Молодь більше довіряє відомостям, які отримує в інтернеті, оскільки сприймає їх як різноманітніші та насиченіші. Привабливою рисою мережі є можливість викладати власну інформацію, ділитися думками, обговорювати різні події, що створює ілюзію включеності в соціальні процеси [4]. Відбуваються зміни в емоційно-вольовій сфері особистості, що страждає від інтернет-залежності. Зокрема, в підлітків-адиктів відбувається збільшення рівня тривожності, агресивності, фрустрації, зниження вольової саморегуляції, рівня стресостійкості, що, в свою чергу, негативно впливає на розвиток особистості загалом [2, с. 59].

Отже, на сьогодні інтернет-залежність є поширеним явищем, особливо в середовищі підлітків, та призводить до зміни системи цінностей, деструкції особистості, порушення її подальшого становлення та розвитку.

Список використаних джерел

1. Белинская Е. Интернет-зависимость : аддитивные формы поведения / Е. Белинская // Народное образование. – 2009. – № 7. – С. 268–274.
2. Лоскутова В. А. Интернет-зависимость как форма нехимических аддиктивных расстройств : диссер. ..канд. мед. наук: 14.00.18. / В. А. Лоскутова. – Новосибирск, 2004. – 157 с.
3. Психология зависимости : [хрестоматия] / Сост. К. В. Сельченков. – Мн. : Харвест, 2004. – 592 с.
4. Янг К. С. Диагноз – Интернет-зависимость / К. С. Янг // Мир Интернет. – 2000. – № 2. – С. 24–27.

УДК 155.9

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «САМОУСВІДОМЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ»

Лисюк Інна, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Главінська О.Д., кандидат психологічних наук, доцент

Сучасне життя характеризується динамічністю, інтенсивним розвитком нових складних технологій, а тому і потребує фахівців, які адекватно сприймають себе і навколишню дійсність, здатні швидко

адаптуватися до нових умов, брати на себе відповідальність за розв'язання проблемних ситуацій, приймати творчі рішення. Сучасні професіонали повинні бути насамперед впевненими у собі, своїх силах і здібностях, тобто мати адекватну самооцінку, а також сформовану, добре розвинену самосвідомість. Тому важливим є розуміння змісту поняття «самоусвідомлення особистості».

Більшість дослідників у галузі філософії, психології, педагогіки вважають, що самосвідомість і самоусвідомлення властиві тільки людині. Поняття «самоусвідомлення» розглядається як «знання людини про саму себе» (О. Спіркін) [4], «усвідомлення людиною самої себе» (С. Шорохова) [1]. Самоусвідомлення особистості виникає у процесі розвитку самосвідомості особистості, у міру того, як вона стає самостійним суб'єктом. С. Рубінштейн розглядає процес становлення і розвитку самостійності індивіда як реального суб'єкта діяльності у вигляді низки етапів. Він приділяє велику увагу тому факту, що не існує «я» поза ставленням до «ти», і не існує самосвідомості поза усвідомленням іншої людини як самостійного суб'єкта. Спочатку не існує єдності особистості як свідомого суб'єкта, що володіє самосвідомістю [3].

На думку Ю. Орлова, хоча самоусвідомлення себе відбувається в результаті розвитку самосвідомості, яке виникає внаслідок розвитку свідомості, між ними є суттєва різниця. Усвідомлення самого себе спочатку завжди виникає в результаті ототожнення самого себе з тим, що безпосередньо належать до особистості. Це передусім тіло, близькі, предмети, які їй належать, тобто все те, що впливає на особистість і до змін чого вона чутлива. Самоусвідомлення — це усвідомлення особистістю своєї автономності, ідентифікації. Самоусвідомлення являє собою деяку дію, акт, за допомогою якого всі предмети і процеси, які може сприймати особистість, належать до того, що можна назвати «Я» [2].

Як бачимо, розвиток самоусвідомлення — це рух від наївного невідання щодо себе до все більш поглибленого самопізнання, яке з'єднується з самооцінкою. Свідомість, самосвідомість і самоусвідомлення особистості формуються одночасно, і їх автономне існування неможливе. У розвитку самосвідомості спостерігаються ті ж періоди, що і в розвитку знань людини про об'єктивний світ: елементарні самовідчуття — самосприйняття — самоуявлення — думки і поняття про себе. Становлення самосвідомості забезпечується суспільно-культурним фактором, взаємодією людини з іншими людьми у сфері ділових і міжособистісних взаємин.

Список використаних джерел

1. Андреева Г. М. Социальная психология / Г. М. Андреева. — М. : Аспект Пресс, 2001 — 384 с.

2. Орлов Ю. М. Восхождение к индивидуальности: кн. для учителя / Ю. М. Орлов. — М. : Просвещение, 1991. — 287 с — [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://evolkov.net>
3. Рубинштейн С. Л. Самосознание личности и ее жизненный путь. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. — СПб., 2002. — 720 с.
4. Спиркин А. Г. Сознание и самосознание / А. Г. Спиркин. — [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studfiles.net>.

УДК 159.923.2

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНОЇ РЕФЛЕКСІЇ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

Ліщук Ірина, магістрантка РДГУ

Керівник: Камінська О.В., доктор психологічних наук, професор

Соціально-політичні проблеми сучасного українського суспільства актуалізують потребу гуманізації освіти, зокрема впровадження нових психологічно обґрунтованих її стратегій. Першочергового значення, у цьому зв'язку, набуває потреба створення неманіпулятивних впливів, які б стимулювали саморозвиток особистості, її активну творчу діяльність стосовно як соціуму, так і себе.

У психології проблема, яку ми розглядаємо, найповніше відображена у суб'єктно-діяльнісній методології, потужний вплив на становлення та розвиток якої пов'язаний із дослідженнями Б.Г. Ананьєва, Д.М. Узнадзе, С.Л. Рубінштейна, Г.С. Костюка та О.М. Леонтьєва. Науковці, активно досліджуючи основи формування і розвитку індивідуального, колективного чи історичного суб'єкта, все частіше звертаються до категорії “рефлексія”.

Рефлексія – риса людини, одна із найважливіших властивостей свідомості та мислення [1; 4]. Це феномен, який зумовив постання самої психологічної науки. На початковому етапі становлення психології рефлексія (опредметнена у формі методу інтроспекції) посідала чільне місце в системі пізнавальних засобів. І нині здатність до самопізнання привертає увагу дослідників, постаючи в якості структурно визначальної ланки системи психотерапевтичного впливу.

А.П. Огурцов стверджує, що рефлексивність є однією з найсуттєвіших особливостей людської свідомості, що виникає на основі відображальної природи людської психіки. Рефлексія – це мислення про мислення, яке розглядає саме себе у якості об'єкта. На думку автора, таке мислення виникає тоді, коли має місце відхилення від зразка, коли людина потрапляє у незвичну, складну ситуацію, що є для неї проблемною, і

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету